

Handleiding Schoolconcert

Studiejaar 1, semester 2

Docent Muziek
Koninklijk Conservatorium
studiejaar 2015 – 2016

Juliana van Stolberglaan 1
2595 CA Den Haag
070 3151450
www.koncon.nl

1 Het project

Het schoolconcert is een project waarbij de volgende vakken samenkomen:

- Musiceerlab
- Creatief Schrijven
- Methodiek
- Presentatie (Fysiek)
- Stage (Oriëntatie)

Daarnaast spelen verschillende vakken en reeds opgedane ervaringen op de achtergrond mee zoals: Hoofdinstrument, Zang, Presentatie (Stem) en mogelijk ook Practicum Pop- & Wereldmuziek, Liedbegeleiding en het project The Case.

De vijf bovengenoemde vakken focussen ieder op een 'eigen' aspect van het Schoolconcert:

- Musiceerlab: daar ontwerp je het schoolconcert (uitdenken/schrijven/repeteren),
- Creatief Schrijven: daar ontwerp je de muziek (arrangementen/composities),
- Methodiek: daar ontwerp je de lesbrief (voor de inleidende les op het concert),
- Presentatie: daar 'schaaf je aan je rol', daar 'leer je spelen',
- Stage: daar voer je zowel de lessen uit de lesbrief als het concert uit.

De verschillende doelstellingen van deze vakken/modules laten zien aan welke belangrijke competenties je gedurende al die weken gaat werken. Bovendien is het een project dat bij uitstek toont waar het bij muzikeducatie over gaat: je traint je muzikale/artistieke kwaliteiten in een educatie setting.

Musiceerlab & Creatief Schrijven & Methodiek & Presentatie & Stage:

- Aan het eind van de module heb je inzicht in het maakproces en de opbouw van een schoolconcert (voor primair onderwijs). Tevens heb je inzicht in de organisatie van een reeks van schoolconcerten.
- Aan het eind van deze module ben je in staat om voor het schoolconcert 1 of 2 arrangementen/composities te maken en in te voeren in Sibelius. Je schrijft dit stuk (of stukken) voor de spelers van jouw groep. Je spreekt met je medestudenten af aan welk onderdeel van het schoolconcert de kinderen meedoen (meezingen, roepen, bewegen et cetera).
- Aan het eind van de module ben je in staat om (in samenwerking met medestudenten) een lesbrief - ter voorbereiding van een zelf te creëren schoolconcert - te ontwerpen.
- Je bent tevens in staat om (mondeling)/schriftelijk aan te geven hoe zo'n lesbrief is opgebouwd.
- Je bent je bewust van je fysieke mogelijkheden in de rol van zowel docent als musicus/performer. Je kan die mogelijkheden bewust inzetten in de praktijk (in dit geval het schoolconcert).
- Je hebt inzicht in presentatietechnieken en regiemogelijkheden m.b.t. een muzikaal (school-) product.
- Je bent in staat om (samen met medestudenten) een les uit de lesbrief te geven aan groepen kinderen, ter voorbereiding op het schoolconcert.
- Aan het eind van de module heb je, samen met medestudenten tenminste 4 schoolvoorstellingen naar behoren kunnen uitvoeren.
- Aan het eind van de module heb je inzicht in het proces van samenwerken (aan een muzikaal product) en je eigen rol daarin. Je bent in staat om aan te geven waar je kracht ligt en op welk gebied je leerdoelen liggen.

2 Samenwerken & zelfstandig werken

In de doelstellingen kom je meerdere keren 'samenwerken' tegen.

Inmiddels heb je in het 1^e semester al veel 'samen' en 'zelfstandig' gewerkt. Denk bijvoorbeeld aan onderdelen van het First Years Festival, de Cultreis, de Oriëntatiebezoeken, Koorproject, The Case en bij verschillende vakken die in groepsverband worden gegeven. Bij dit project ga je op een intensieve manier samen en zelfstandig aan de slag.

Zelfstandig samenwerken is een zeer leerzame en waardevolle onderwijsactiviteit en het project Schoolconcert ligt daarmee in de lijn van de module Organisatie (2^e jaar) en project Cultreis (3^e & gedeelte 4^e jaar). Het 4^e studiejaar moet je echt in staat zijn om zelfstandig te werken, het grootste gedeelte van je onderwijsprogramma organiseer je dan zelf.

Dit project moet je dan ook als een mooie oefening zien om met je jaargroep samen te werken en om zelfstandig op te treden.

Het samen en zelfstandig werken ga je het meest ondervinden bij de vakken Methodiek, Musicerlab en Stage. Daar zal je regelmatig alleen (samen) werken.

Bij Creatief Schrijven en Presentatie zal je docent steeds aanwezig zijn om je te volgen bij je werkzaamheden (CS) of om de workshops te leiden en in een later stadium bij repetities van het schoolconcert te coachen (Presentatie).

In deze handleiding gaan we daarom dieper in op Musicerlab, Methodiek en Stage.

Enkele aanbevelingen:

- Brainstorm met elkaar over een thema en werk aan een ideeënstroom. Maak een schets voor een verhaallijn.
- Bedenk een rode draad die door het concert gaat lopen. Bijvoorbeeld een muzikaal thema, waaraan de leerlingen kunnen meedoen (feest der herkenning).
- Naar aanleiding van die verhaallijn en rode draad kies je muziekstukken en liedjes.
- Denk ruim: alles is bruikbaar. Elk muziekstuk/liedje kun je aanpassen aan het thema.
- Bij het verdelen van taken heb je meerdere mogelijkheden:
 - Uitgaan van kracht (je doet wat je goed kan).
 - Uitgaan van leerwinst (je doet wat je wilt leren).
 - Combinatie (met z'n tweeën werk je aan wat jij goed kunt & met z'n tweeën werk je aan wat de ander goed kan).
Overleg waaruit je wilt werken.
- Stel lange termijn doelen op aan de hand van de data (einddoelen). Stel iedere week korte termijn doelen op de volgende week (weekdoelen).
- Verdeel elke week huiswerktaken. Houd elkaar op de hoogte van de vorderingen. Voorkom dat je in de les komt niet verder kunt werken aan wat je/jullie van plan was/waren te doen.

3 Musiceerlab

Tijdens de eerste les zullen we gezamenlijk (studenten + docent) een start maken aan de bouwtekening van het Schoolconcert. We bekijken een concert van afgelopen studiejaar en bespreken dit, tezamen met de ervaringen opgedaan in het Concertgebouw van januari jongstleden (schoolconcert voor jonge kinderen).

Inhoud van het gesprek zal zijn:

- elementen van het concert (waar bestaat het uit?)
- doelgroep (belevingswereld)
- randvoorwaarden (welke inbreng moet jij tenminste leveren?)
- werkwijze (hoe pak je het aan, welk tijdpad?)
- taakverdeling (wie geeft leiding, wie notuleert? huiswerk?)

Na deze eerste les werk je met elkaar aan het product. Af en toe is er een verslagmoment (docent komt erbij en je doet verslag van vorderingen) of ruimte voor hulp. De afspraak daarbij is: hulp nodig, eerst samen overleggen. Wacht echter niet te lang.

Data

1 ^e	03 maart:	Start bouwtekening
2 ^e	10 maart:	
3 ^e	17 maart:	
4 ^e	24 maart:	
5 ^e	31 maart:	
6 ^e	07 april:	
7 ^e	14 april:	
reserve	21 april:	
8 ^e	28 april:	zijn rekwisieten & kleding & schmink gereed?
9 ^e	12 mei:	[repetities met regisseur]
10 ^e	19 mei:	[repetities met regisseur]
11 ^e	26 mei:	Generale (op een school die wordt aangedragen)
	31 mei – 03 juni:	schoolconcerten

4 Methodiek

Doel:

Je ontwikkelt en maakt een methodisch opgebouwde lesbrief die bij het schoolconcert hoort en een van de lessen uit deze lesbrief ga je geven aan de klassen die het schoolconcert bezoeken.

De start van de lessen zal o.l.v. de docent plaatsvinden, het bespreken van de voorwaarden; het werken met een lesvoorbereidingsformulier en de kennis en vaardigheid die nodig is om een methodisch goed opgebouwd aantal lessen te geven zal plenair gebeuren.

Je gaat samen (jaargroep) aan de slag om materiaal bij elkaar te zoeken. Daarvoor heb je meerdere mogelijkheden, zoals de KC-bibliotheek (o.a. bestaande methodes), internet en stadsbibliotheek (o.a. kinderleesboeken). De docent is in overleg beschikbaar tijdens de lessen.

De lesbrief

- bestaat uit tenminste 3 methodisch opgebouwde lessen
- dient als kennisoverdracht en informatie voor de groepsleerkracht en de leerlingen
- is geschreven voor de groepsleerkracht
- behelst lessen die volgens het uitgereikte format zijn opgesteld (zie verderop)
- heeft een overzichtelijke en aantrekkelijke lay-out
- is voorzien van een DVD van het schoolconcert en een CD met luistervoorbeelden

Tips betreffende de lesbrief:

- maak in elk geval een les over de instrumenten die jullie gebruiken en een les met onderdelen van het schoolconcert (een liedje, een muziekstuk, een bodypercussie...)
- bedenk dat een groepsleerkracht dit moet kunnen geven, ga dus niet teveel in op de pedagogische en organisatorische aspecten maar denk vooral goed aan inhoud en muziekvoorbeelden
- maak het overzichtelijk voor de leerkracht, lees je materiaal telkens 'door de ogen van die ander
- denk aan huiswerk én/of andere verwerkingsopdrachten
- maak gebruik van digibord, maar ook tekengerei, knutselwerk e.d. is aan te bevelen
- maak een te personaliseren werkboekje voor de leerlingen dat ze willen bewaren
- benut elkaars krachten, samen maak je de lesbrief (de een is goed in lay-out, de ander in methodisch opbouwen, et cetera).

Mogelijke gang van zaken qua planning:

1 ^e	01 maart:	presentatie met voorbeelden van vorige projecten en uitleg van bouwplan lesbrief
2 ^e	08 maart:	onderwerpen van de lessen worden door studenten bekend gemaakt
3 ^e	15 maart:	doelen van de lessen worden geformuleerd en grove opzet uitgewerkt
4 ^e	22 maart:	idem
5 ^e	29 maart:	blauwdruk van opbouw van de les wordt ingeleverd
6 ^e	05 april:	feedback wordt verwerkt
7 ^e	12 april:	werken aan afwerking (denk aan lay-out, cd branden, etc.)
8 ^e	26 april:	werken aan afwerking
9 ^e	10 mei:	lesbrief inleveren
10 ^e	17 mei:	correcties toepassen
11 ^e	24 mei:	week van Generale, lesbrief versturen aan school

4.1 Format lesvoorbereidingsformulier

Lesvoorbereiding van:

School:	Groep:	Aantal lln.:
Lesduur:	Datum:	

Beginsituatie:
Leerdoel:
Lesdoel:
Mijn eigen artistieke inbreng:

O&M (organisatie en middelen):	
-	-
-	-
-	-
-	-

Tijdplan	Lesopbouw /inhoud	lIn. activiteit	lkr. activiteit

Evaluatie:

Reflectie:

Feedback:

Aandachtspunt voor volgende keer:

[Zie een mogelijke uitwerking op volgende pagina]

4.2 Voorbeeld van lesvoorbereiding

School: A.M.G.Schmidt	Groep: 6	Aantal lln.: 26
Lesduur: 45 minuten	Datum: 28-11-2014	

<p>Beginsituatie: de lln. hebben al twee lessen over blaasinstrumenten gehad. Vandaag zouden zij een dubbelriet thuis hebben gemaakt. Vannacht zijn er Zwarte Pieten in de school geweest, dus onrustig.</p> <p>Leerdoel: de lln. leren de blaasinstrumenten kennen</p> <p>Lesdoel: aan het einde van de les hebben de lln. geluisterd en gekeken naar verschillende dubbelriet instrumenten en herkennen zij de verschillen in klank. De lln. kennen de techniek van het spelen op een dubbelriet en hebben gespeeld op hun eigen en door mij meegebrachte dubbelrieten. Het werkblad is ingevuld en besproken.</p> <p>Mijn eigen artistieke inbreng: ik zorg ervoor dat de lln. luisteren naar de kwaliteit van de toon en help hen te reflecteren. Als ik zing of speel zal ik dat met volle concentratie en inleving doen.</p>
--

O&M (organisatie en middelen):	
- In de kring met tafels aan de buitenkant	- Bord & krijt (digibord met materiaal?)
- Werkblad dubbelriet	- CD speler en lvb 16 t/m 20 van cd 2
- Potloden en gum	- dubbelrieten van fagot, hobo en doedelzak
- Piano	- post-it met mondelinge opdrachten

Tijdplan	Lesopbouw/inhoud	lln. activiteit	lkr. activiteit
10.00	Meegebrachte dubbelrieten bekijken en laten bespelen	Bekijken, analyseren, spelen, verbeteren van de toonkwaliteit door technische aanwijzingen op te volgen.	Organiseren en samen met klas beoordelen en uitleggen hoe te bespelen
10.05	Liedje: Feeling blue (lln. mogen meespelen op hun dubbelrieten)	Zingen met beleving en spelen op het juiste moment op het riet, let op een goede toon, wat moet je doen hiervoor?!	Piano begeleiden en lied leiden, kwaliteit eisen en vragen hoe dit te bewerkstelligen!
10.10	Dubbelrieten van fagot, hobo en doedelzak rond laten gaan.	Rieten bestuderen, beschrijven en doorgeven, erachter komen wat het verschil in toon kan zijn en waardoor dit komt. (grootte, dikte etc.)	Uitleg en lln. uitdagen zelf de verschillen te ontdekken en onder woorden te brengen.
10.20	Werkblad uitleggen en invullen a.d.h.v. lvb: 16 t/m 20	Met aandacht luisteren naar de geluidsfragmenten, meedenken, vragen stellen en noteren.	Uitdelen en uitleggen, <i>mondelinge opdracht uitschrijven (Zie post-it)</i> Cd-speler bedienen. lln. begeleiden bij het beantwoorden van vragen
	Werkbladen en schrijfgerei verzamelen en nogmaals:	Materiaal georganiseerd inleveren.	Inname organiseren.
10.40	Feeling blue met instrumenten spelen en zingen.	Met inleving zingen en spelen op rieten, weten wanneer dit moet en proberen een goede toon te produceren en leuke improvisatie te spelen	Opdracht tot meespelen geven. Piano begeleiding van lied.
10.45			

[Zie volgende pagina voor een evaluatie en reflectie]

4.3 Voorbeeld van evaluatie [dit onderdeel hoort bij 5 Stage]

Evaluatie:

In het algemeen verliep de les goed en zonder veel problemen, door de goede voorbereiding verliepen de praktische/organisatorische zaken goed.

Leuk was dat ze enthousiast waren om de verschillende dubbelrieten vast te houden en veel lln. kregen een redelijk geluid uit hun riet. Ook de luistervoorbeelden werden goed herkend.

Punten van verbetering en aandacht voor de volgende les:

- Het liedje werd niet zuiver genoeg gezongen omdat ze meer met de dubbelrieten bezig waren dan met zingen, volgende keer aandacht hiervoor
- Weinig aandacht gehad voor de toonhoogte verschillen van de rieten, volgende keer verschillende lengtes rietjes meenemen

Reflectie:

Pluspunten:

- Ik was goed voorbereid v.w.b. de inhoud
- Mijn timing was goed, mijn horloge is mijn redding!

Verbeterpunten:

- Bij het uitdelen raakte ik het overzicht kwijt.
- Doordat het wat rommelig was, werd ik afgeleid en vergat ik met inleving te zingen en spelen.

Feedback:

- Je gebruikt je stem goed, je spreekt rustig.
- Zorg dat je overzicht houdt bij het uitdelen, het werd rommelig et cetera.

Aandachtspunt voor volgende keer:

- Overzicht bij uitdelen: blijf voor de klas staan, niet met m'n rug naar lln. staan.
- Zuiver zingen van het liedje
- Proberen bij eigen zingen en spelen dit toch geconcentreerd en met kwaliteit te doen.
- Zie verder de evaluatie.

5 Stage

In week 22 (dinsdag 31 mei – vrijdag 03 juni) voer je het schoolconcert uit en dat betekent:

- Dag A (31 of 01): je geeft een les uit de lesbrief aan de doelgroep (iedere student geeft les, verdeel dat met elkaar, maximaal 3/4 studenten per les),
- Dag B (02 of 03): je speelt het concert (met de doelgroep).

Vrijdagmiddag 3 juni heb je met elkaar het schoolconcert (beide onderdelen) tenminste vier keer gespeeld.

Dit is een andere kant van het schoolconcert, namelijk de organisatie.

Zeer ruim vóór week 22 heb je contacten gelegd met basisscholen in de regio. Daarbij krijg je ondersteuning en advies van Cultuurschakel, contactpersoon: Coby Wisse.

CobyWisse@cultuurschakel.nl

Ga er van uit dat je eind maart contact hebt opgenomen met tenminste vier basisscholen om er zeker van te zijn dat je de concerten kunt geven.

Bij de planning van de concerten houd je ermee rekening dat het bezoek uit twee delen bestaat. Hier een mogelijke planning:

	Dinsdag 31		Woensdag 01	Donderdag 02		Vrijdag 03	
	ochtend	middag	ochtend	ochtend	middag	ochtend	middag
School A	les			concert			
School B	les				concert		
School C		les				concert	
School D			les				concert

Aandachtspunten

- Iedereen neemt deel aan zowel de les als het concert, verdeel de taken.
- Bij de lessen verdeel je de taken, bij tenminste één lied doe je tutti mee (als groep).
- Je neemt tenminste twee lessen en twee concerten op video op. Bespreek dat vooraf duidelijk met de school en geef aan dat je het materiaal alleen voor studiedoeleinden gebruikt. Van beide onderdelen lever je uiteindelijk het beste materiaal in. VIDEO REGELLEN (kan via EWP).
- Bedenk hoe je instrumenten, rekwisieten vervoerd.

Data (om zelf verder in te vullen)

1^e 03 maart:

2^e 10 maart:

3^e 17 maart:

4^e 24 maart:

5^e 31 maart:

Contacten gelegd?

6^e 07 april:

7^e 14 april:

reserve 21 april:

8^e 28 april:

Schema van lessen en concerten gereed?

9^e 12 mei:

Heb je voldoende informatie van de scholen? Weet je 'waar' je speelt?

10^e 19 mei:

11^e 26 mei:

Generale